

למה בתל-אביב אין נפט?

בשלח

דתן ואבירם מתחצפים למשה פעם אחר פעם, ממרידים את העם בפרשת המרגלים ומובילים את מחלוקת קרח. מדוע אלוקים לא נפטר מהם? על סוד קיומו של הרוע בעולם.

מי זה דתן

אירועי הטרור הנוראיים שאירעו לאחרונה העלו מחדש את הדיון באבסורד של המלחמה בטרור. אחד הכתבים החשובים בעיתונות כתב שבה בשעה שביד אחת אנחנו נלחמים בטרור הרי שביד השנייה אננו תומכים בטרור בכך שאנו כולנו תלויים בנפט של המדינות הערביות, הרי אנו בעצמנו מממנים את הטרור. ברגע שהיינו מפסיקים לרכוש מהם נפט כל הכלכלה שלהם היתה מתמוטטת.

וא"כ כאשר מתבוננים במצב האבסורדי הזה, נשאלת השאלה מדוע אכן רוב הנפט בעולם הוא בשליטתם של כוחות הרשע בעולם, ובתל-אביב אין טיפת נפט. למה עשה ה' ככה?

השבוע מישהו אמר לי שהוא לומד את כל הסיפור של יציאת מצרים בפרשיות של שבועות אלו, אולם הוא לא מוצא את השם של דתן ואבירם. אבל הוא זוכר מתוך איזה סרט שהוא ראה שהיה שם אחד שגילם את דמותו של דתן שהלשין על משה ואהרן במצרים ועשה להם צרות כל הזמן.

אז הוא שאל אותי, האם זו סתם המצאה של עורכי הסרט ובאמת לא היה אדם כזה או שהדברים נכונים.

השבתי לו שאני לא יכול לומר לו האם הסרט נכון או לא נכון, אבל החלק הזה הוא אמיתי והעורכים לא המציאו אותו. היה אדם בשם דתן והוא אכן עשה למשה רבינו צרות צרורות.

סוכני הכאוס

נתחיל מפרשתנו: אנו קוראים השבוע על נס גדול שהתרחש במדבר; הקב"ה הוריד 'מן' לבני ישראל ומשה אומר להם "זה הדבר אשר צוה ה' לקטו ממנו איש לפי אכלו עומר לגולגולת" איש אל יותר ממנו עד בוקר ולא שמעו אל משה ויותר אנשים ממנו עד בוקר וירוס תולעים ויבאש ויקצוף עליהם משה". בא רש"י ואומר, מי הם האנשים הללו שהיה להם צורך עצום לעשות הפוך מדברי משה רבינו, אומר רש"י שהיו אלה "דתן ואבירם".

אבל זו לא היתה הפעם הראשונה שמשה רבינו סבל מהם. כבר במצרים כשמשה ואהרן באו לפרעה בפעם הראשונה ובקשו-דרשו "שלח את עמי" וכתוצאה מזה המצב החמיר, התורה מספרת "ויבואו שוטרי בני ישראל ויצעקו אל פרעה לאמר למה תעשה כה לעבדיך" ויאמר נרפים אתם נרפים על כן אתם אומרים נלכה ונזבחה לה". והוא לא שינה את החוק שהם צריכים להשיג לבד את התבן.

כשהמשלחת הזאת עזבה את ארמון פרעה, בדיוק הגיעו לשם משה ואהרן כדי לבקש מפרעה שוב "שלח את עמי", מספרת לנו התורה "ויפגעו את משה ואת אהרן" ויאמרו אליהם ירא ה' עליכם וישפוט אשר הבאשתם את ריחנו בעיני פרעה ובעיני עבדיו לתת חרב בידם להרגנו", מי היו אלו שהיתה להם החוצפה ועזות-מצח לצעוק על משה ואהרן, אומר רש"י שאלו היו דתן ואבירם.

ועוד קודם לכן, בפעם הראשונה שמשה יצא לראות בסבלות אחיו במצרים,

הוא הבחין במצרי מכה יהודי, משה קם והרג את המצרי, למחרת הוא ראה שוב שני עברים נצים "ויאמר לרשע למה תכה רעך ויאמר מי שמך לאיש שר ושופט עלינו הלהרגני אתה אומר כאשר הרגת את המצרי וירא משה ויאמר אכן נודע הדבר וישמע פרעה את הדבר ויבקש להרג את משה". אומר רש"י, מי הם שני האנשים הניצים הללו? הם דתן ואבירם, והם שהלשינו על משה וגרמו לכך שמשה רבינו ברח למדין.

וכך לכל אורך הדרך, אם זה בסיפור של המרגלים כשהם חזרו ואמרו לא נוכל לעלות, מספרת התורה בפרשת שלח "ויאמרו איש אל אחיו נתנה ראש ונשובה מצרימה", מובא במדרש תהלים "בקשו ישראל במדבר למנות דתן במקומו של משה ואבירם במקומו של אהרן שנאמר נתנה ראש ונשובה מצרימה".

עד לסיפור המפורסם עם קרח שחלק על משה רבינו. מי היו אלו שחיממו את כל העסק, מי היו אלו ששכנעו את קרח שהוא צריך לרצות להיות מנהיג, מי היו אלו שארגנו את המאתיים וחמישים ראשי סנהדראות רובן משבט ראובן, התורה בעצמה בפרשת פנחס מגלה לנו מי היו המארגנים והאחראים לכל זה? "הוא דתן ואבירם קריאי העדה אשר היצו על משה ואהרן בעדת קרח בהצתם על ה".

וכשדוד המלך מתאר בפרק ק"ו בתהלים את דור המדבר, כשהוא מגיע לסיפור של קרח הוא אומר "ויקנאו למשה במחנה לאהרן קדוש ה' תפתח ארץ ותבלע דתן ותכס על עדת אבירם". שום מילה על קרח! משמע שהם הם היו העיקר.

וא"כ נשאלת השאלה כיצד קרה כדבר הזה שהקב"ה נתן לשני החבר'ה הללו לעשות כאלה צרות למשה רבינו, כיצד הקב"ה נתן להם כאלו כוחות להצית את כל העדה על משה, ובכל מקום הם הצליחו לעשות צרות!

זה לעומת זה

מבואר בתניא "זה לעומת זה עשה אלקים" כל העולם נברא באופן של

טוב מול רע ולא רק בכללות אלא גם בכל הפרטים ישנה הקבלה מדויקת של רע לעומת הטוב.

בסיפור של יציאת מצרים עצמו אנו רואים זאת: כשמשה רבינו עשה מופתים במצרים, גם החרטומים עשו את אותו דבר. וכבר לפני"ז אנו רואים את יעקב ועשיו, יצחק וישמעאל. ומיד בהתחלה [?] קין והבל. אחד מול השני, הטוב מול הרע, ופעמים רבות דווקא הרע מצליח יותר. מדוע אפוא הקב"ה ברא את העולם באופן כזה? והתשובה היא: בחירה חופשית.

אילו היו בעולם רק דוגמאות של טוב, רק יצחק, רק יעקב ורק משה ואהרן, הרי זה מובן מאליו שכל אחד יבחר רק בצד הטוב. אם אדם שבא לבית הכנסת במשך שנה זוכה בלוטו, הלא כולם יבואו לביהכ"נ. אם כל אחד שמניח תפילין המניות שלו עולות, הרי כולם יניחו תפילין. וא"כ לבוא לביהכ"נ ולהניח תפילין זה דבר שגם היצה"ר חפץ בו ורוצה אותו ואז לא מגיע לאף אחד שכר על זה. אין שום סיבה בעולם שמישהו לא ירצה לעשות זאת. אולם כשהמציאות היא להיפך, שפעמים רבות אנו רואים שדווקא אלו שלא פוקדים את ביהכ"נ ולא מניחים תפילין הם אלו שמגרילים בלוטו ועושים חיים, ובכל זאת אתה בוחר לבוא לביהכ"נ [?] זו אפוא בחירה אמיתית ומגיע לך שכר על כך.

עד"ז במקרה שלנו: אם היה רק את משה רבינו שעושה ניסים וקורע את הים, מוריד את המן ומדבר עם הקב"ה בהר סיני ולא היה לו שום מנגד, טבעי הדבר שכולם היו נוהים אחריו ושומעים בקולו. אולם אז היו מאבדים את הניסיון של בחירה חופשית, כלום מדוע לא ישמעו בקולו? [?]

לפיכך הקב"ה היה צריך להעמיד מישהו כנגדו, ומול האחים משה ואהרן הוא העמיד מולם צמד אחים נוסף דתן ואבירם, וגם הם היו מנהיגים של עם ישראל במצרים, וכל תפקידם היה כל פעם לערער על מנהיגותו של משה מתחילת דרכו: "מי שמך" [?] מי אתה בכלל, כפי טענתם בפעם הראשונה, ועד סופם בסיפור של קרח "מדוע תתנשאו על קהל ה'", "כי תשתרר עלינו", מה אתה מתרברב עלינו, מי אתה בכלל.

גם בדורנו זה, מול העולם החופשי שבו מנסים לחיות לפי כללי צדק ויושר ולתת חופש דת לכל אחד לעשות כפי אמונתו ותומכים בעם ישראל ובארץ ישראל, הרי לעומת זה נתן הקב"ה כח אדיר בידיים של אלו הלוחמים בעולם החופשי והעמידו בראש מעיינם ללחום ביהודים בכל מקום שהם ובפרט בארץ ישראל. להם הקב"ה נתן בהשגחה פרטית את הנפט וכל העולם תלוי בחסדם. ועכשיו נוצרו פה כוחות שוים, מצד אחד ארצה"ב "מלכות של חסד" מלוכה אדירה שתומכת בישראל, ולעומתם, בצד השני, המדינות הערביות שלוחמות בישראל ויש להם כוח אדיר שכולם צריכים אותו. ושאר מדינות העולם צריכים לבחור בין הטוב לבין הרע, האם הם הולכים עם ארה"ב או עם הצד השני. זוהי "בחירה חופשית" אמיתית.

אבל אין מה להתפעל מכל זה. הרבי מבאר (בלקו"ש ח"א עמ' 247) שיש הבדל מהותי בין הטוב ובין הרע. הרוע בעולם הוא דבר זמני וארעי, מציאות זמנית שקיימת כל זמן שצריך אותה כדי שתהיה בחירה חופשית. אך לעומת זאת הטוב הוא מציאות אמיתית ונצחית, כפי שמובא בס' התניא פ' כה: "ויחוד זה למעלה הוא נצחי לעולם ועד". ולכן עלינו לזכור שכמו שמשה רבינו ניצח את דתן ואבירם והאדמה בלעה אותם ולא נשאר מהם כל זכר, וכמו שהנאצים נעלמו מן העולם וכמו שהקומוניזם עבר מן העולם ☹ כך גם בימינו אין מה להתפעל מהם כלל וכלל, ובסופו של דבר הטוב ינצח את הרע, אכי"ר.